



CRNA GORA

MINISTARSTVO ODRŽIVOG RAZVOJA
I TURIZMA

Informacija o odvijanju zimske turističke sezone 2013./2014.

U skladu sa Programom rada Ministarstva održivog razvoja i turizma za 2013. godinu pripremljen je Akcioni plan za pripremu zimske turističke sezone, koji je Vlada Crne Gore usvojila na sjednici održanoj 26. decembra 2013.

Za ovu sezonu objedinjena je turistička ponuda, pripremljeni su različiti aranžmani, privatnici su investirali kako bi unaprijedili uslugu, obezbijeđeno je kvalitetno snabdijevanje strujom. Značajna sredstva investirana su od strane kompanija koja upravljaju skijalištima kako bi ona bila u funkciji u sezoni. U pravcu unapređenja skijališta Savin kuk državni Investiciono razvojni fond je investirao u njegovu kupovinu i stavljanje u funkciju ukupno oko 1.700.000 €. Kroz formu državne pomoći odobreno je odlaganje izmirenja poreskih obaveza kompaniji „Ski resort 1450“ u iznosu od 258.000 €. Ministarstvo održivog razvoja i turizma organizovalo je obezbjeđenje sredstava u iznosu od oko 20.000 € za nabavku i stavljanje u funkciju dva bejbi lifta u opštinama Bijelo Polje i Mojkovac.

Ponuda ski centra „Vučje“ prilagođena je porodicama sa djecom, početnicima i njihovoj obuci. Nakon što to vremenske prilike omoguće, stvoreni su uslovi za nordijsko skijanje, hodanje na krpljama i korišćenje snowboard parka sa skakaonicom. U ski centru „Vučje“ krajem februara održaće se manifestacija Cup Vučje, takmičenje u slalomu i veleslalomu za djecu uzrasta do 15 godina i takmičenje u snowboardingu. Za lakšu dostupnost iz glavnog grada Crne Gore organizovan je ski voz i transfer iz Nikšića do ski centra.

Željeznički prevoz obezbijedio je promotivne cijene i angažovani su potrebni kapaciteti na relaciji Bar-Kolašin i Podgorica-Kolašin, kako bi se turistima omogućio lakši i povoljniji dolazak do ski centara. Lokalna uprava i turistička organizacija opštine Kolašin su preduzeli sve potrebne aktivnosti iz djelokruga svojih nadležnosti u cilju pripreme zimske turističke sezone. Na inicijativu Lokalne turističke organizacije Kolašin, skijašima je na raspolaganju autobus od grada do ski centra.

Za ovu uslugu je zainteresovan veliki broj subjekata iz Kolašina, među kojima su i Ski centar, mali hoteli i hotel Bianca.

Opština Žabljak pripremila je i promoviše zimsku turističku sezonu na Durmitoru kao skijaškom centru pogodnom za alpsko, nordijsko i snow board skijanje. Takođe, uspostavljena je dobra saradnja sa turističkim radnicima koji imaju svoje objekte na Žabljaku.

Vlada je usvojila i uputila Skupštini na usvajanje Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o skijalištima, a osnovni razlozi za njegovo donošenje su:

- kvalitetnije uređenje oblasti usluga na skijalištima;
- podizanje nivoa turističkih usluga u skladu sa savremenim trendovima;
- definisanje svojinsko - pravnih odnosa i ograničavanje prava korišćenja nepokretnosti;
- povećanje zaštite i sigurnosti korisnika usluga na skijalištima;
- kvalitetnije definisanje značenja pojedinih izraza, uređivanje novih pojava oblika turističke ponude sa precizno definisanim pojmovnim izrazima;
- prevazilaženje nepreciznosti pojedinih odredbi postojećeg Zakona, što bitno poboljšava pravnu sigurnost privrednih subjekata.

U okviru priprema za zimsku turističku sezonu „Elektroprivreda Crne Gore“ je realizovala aktivnosti na primarnoj i sekundarnoj distributivnoj mreži. Tokom 2013. godine nadležne službe za održavanje vodova i trafostanica izvršile su remont svih objekata primarne mreže 35kV na području Crne Gore. To je podrazumijevalo uklanjanje svih uočenih nedostataka ili oštećenja. Nadzemni vodovodi su zamijenjeni na pojedinim dionicama gdje su bili oštećeni provodnici, izvršena je popravka strujnih veza, zamijenjena oštećena izolacija, popravljeni defomisani elementi čelično-rešetkastih stubova i uklonjeno rastinje na kritičnim dionicama. Izvršen je remont svih 35/10 kV trafostanica, zamijenjena i postavljena oprema gdje su bili uočeni problemi ili nedostaci. Rutinski pregledi TS su završeni.

Imajući u vidu značaj redovnog održavanja pristupnih puteva skijalištima od strane opština i Direkcije za saobraćaj pripremljeni su planovi za zimsku sezonu.

Direkcija za saobraćaj je sa AD „Crnogoraput“ – Podgorica 01.06.2010. godine potpisala četvorogodišnji ugovor. Shodno pomenutom ugovoru, kao i prethodnih godina, vršice se održavanje putne infrastrukture tako da su ispunjeni uslovi da se saobraćaj u zimskim mjesecima nesmetano odvija na državnim putevima i na prilaznim putevima do zimskih turističkih centara.

Preduslov za uspostavljanje „cjelogodišnjeg“ turizma jeste postojanje kapaciteta i ponude koji ispunjavaju potrebe turista tokom različitih godišnjih doba i potrebe raznih ciljnih grupa. Shodno podacima MONSTAT-a, Žabljak raspolaže sa oko 1252 kreveta, a Kolašin sa 838 ležaja. Kada su u pitanju objekti kategorisani od strane Ministarstva, broj kategorisanih hotela na Žabljaku je 14 sa 952 ležaja, dok je u Kolašinu kategorisano 8 objekata (6 hotela i 2 pansiona) sa 548 ležaja.

U periodu od sprovođenja istraživanja o poslovanju hotelijerstva u Crnoj Gori, koje za Ministarstvo sprovodi kompanija Horwat Consulting, hoteli sjeverne regije su ostvarivali najniže tržišne pokazatelje. U 2011. i 2012. godini hoteli su realizovali stabilnu popunjenost soba 17% koja je znatno niža od prosjeka Crne Gore. Prosječna cijena sobe realizovana u 2011. godini u hotelima planinskog regiona iznosila je 23 eura. Prema prognozi za 2012. godinu poslovni prihod u hotelima ove regije dostigao je prosječno po sobi više od 4.500 €.

Poslovni prihodi po raspoloživoj sobi po regijama u 2011. i 2012. godini



Crnogorskim hotelima visoke kategorije uglavnom **nedostaju dodatni sadržaji**. U cilju prevazilaženja kratkog trajanje sezone, ali i problema ograničenosti ponude (nedostatak snijega), potrebno je razmotriti uvođenje podsticaja pri gradnji komplementarnih sadržaja u ski-centrima (bazeni, saune, teretane, konferencijski dio, zabavni program), kao i obogaćivanje i diverzifikacija turističke ponude

(organizovanje manifestacija, kulturno-zabavnog programa, aktivnosti u prirodi: pješaćenje, planinarenje, klizanje na mnogobrojnim jezerima, nordijsko skijanje, hodanje na krpljama, suvi bob...). Akcenat treba staviti na izgradnju/rekonstrukciju ugostiteljskih objekata koji će zadovoljiti kriterijume najviših kategorija i koji obećavaju najbolju popunjenost tokom cijele godine i najveće prihode.

Nedostatak dodatnih sadržaja posebno dolazi do izražaja kada se imaju u vidu posljedice klimatskih promjena koje utiču na pomjeranje i skraćenje skijaške sezone u centrima, posebno onim na visini do 1800 mnv. Upravo zbog toga svjetski trendovi su da skijaški centri na visini do 1800 mnv obogaćuju svoju ponudu drugim sadržajima kako bi stvorili uslove za produžetak sezone i veću rentabilnost, dok se novi ski rizorti planiraju na visini iznad 1800 mnv.

Skijalište „Savin kuk” se nalazi na Durmitoru, visinska razlika je 800 metara, a najviša kота na 2.010 metara nadmorske visine. Skijalište „Javorovača” Žabljak se nalazi u samom centru Žabljaka na nadmorskoj visini od 1456 m. „Kolašin 1450 Ski Resort” nalazi se na nadmorskoj visini od 1.450 m. Ski centar „Vučje” leži na nadmorskoj visini nešto preko 1.300 m. Ski centar „Lokve” nalazi se na planini Cmiljevici, na nadmorskoj visini od 1.350 do 1.700 metara.

Imajući u vidu navedeno, posljednjih godina posebna pažnja posvećuje se stvaranju uslova za razvoj turizma orijentisanog na prirodu koji predstavlja održivu turističku aktivnost ili doživljaj koji se odnosi na prirodno okruženje, bilo radi opuštanja, otkrivanja ili avanture. Cilj da se stvore uslovi za turističku valorizaciju Sjevera. Potencijal u oblasti turizma zasnovanog na prirodi je značajan. Ovaj segment turizma postao je jedan od najbrže rastućih sektora u svjetskoj turističkoj industriji, sa rastom od 10 do 15% na godišnjem nivou. Crna Gora ima vrijednosti koje mogu da stvore njen identitet u odnosu na druge konkurentske destinacije.

U cilju obogaćivanja turističke ponude tokom zimskih mjeseci, Ministarstvo je, u saradnji sa GIZ-om, uradilo analizu sa ciljem da se identifikuju vrste sporta u kojima Crna Gora ima posebne konkurentne snage i čiji je razvoj moguć sa malim investicijama. Tako je planirana realizacija projekata: pješaćenje na krpljama, ski ture, snowkiting i nordijsko skijanje. Ministarstvo je pokrenulo projekat „Razvoj staza za hodanje na krpljama”. U sjevernim opštinama i opštini Nikšić definisane su rute za ovu namjenu koje će dalje biti uređivane. Prirodne pretpostavke za pješačke ture na krpljama su idealne. Za razvoj zimskog turizma u Crnoj Gori je ova vrsta sporta idealna, jer praktično nije potrebno prethodno znanje, potrebna je samo neznatna infrastruktura i oprema je komparativno jeftina. Sve u svemu su to idealne

pretpostavke za dalji pozitivni razvoj ove vrste sporta uopšte i takođe za turistički razvoj planinskih regiona u Crnoj Gori.

Ministarstvo održivog razvoja i turizma smatra da sve aktivnosti vezano za izgradnju kvalitetne infrastrukture koja će opredijeliti investitore za ulaganja moraju biti intenzivirane. Planski preduslovi već postoje.

Takođe, posebnu pažnju moramo usmjeriti na jačanje i integralni razvoj preduzetništva i preduzetničke inventivnosti kada je u pitanju razvoj dodatnih ponuda i sadržaja na Sjeveru.

Blagovremeno su preduzete sve potrebne aktivnosti na pripremi zimske sezone, međutim, nedostatak snijega ugrožava planove i zacrtane ciljeve. Stoga se nameće potreba da Ministarstvo održivog razvoja i turizma, u saradnji sa turističkom privredom i drugim resorima od značaja za turizam, realizuju aktivnosti kako bi se umanjili potencijalni negativni efekti trenutnih vremenskih prilika koje ugoržavaju skijaške centre. Ministar Branimir Gvozdenović u sradnji sa potpredsjednikom Vlade, Vujicom Lazovićem, ministrom finansija, Radojem Žugićem i predsjednikom CTU, Žarkom Radulovićem dogovorio je preduzimanje neophodnih mjera u pravcu minimiziranja negativnih efekata sa početka zimske turističke sezone. U tom pravcu ministar turizma Branimir Gvozdenović imao je radni sastanak sa predstavnicima opštine Žabljak i turističke privrede ove opštine.

Crnogorsko turističko udruženje organizovalo je akciju prikupljanja sredstava za podršku sjeveru u okviru zajedničkog fonda za realizaciju aktivnosti na dodatnom promovisanju ponude ski centara, podršku manifestacijama, subvencije za organizovanje prevoza i sl, tokom februara i marta.

Na osnovu zaključaka sa sastanka ministra turizma, predloga datih od strane stručnog tima Ministarstva i predstavnika turističke privrede skijaških centara u Crnoj Gori, u nastavku teksta daje se predlog aktivnosti u pravcu smanjivanja potencijalnih negativnih efekata nedostatka snijega za sezonu 2013/2014, kao i predlog aktivnosti za naredne godine sa ciljem podsticanja razvoja turizma na sjeveru i stvaranja uslova za bolju valorizaciju potencijala.

Sve predložene kratkoročne mjere imaju za cilj produženje zimske turističke sezone tokom marta i aprila.

Predlog kratkoročnih aktivnosti:

1. Odlaganje plaćanja poreza do 1. 09. 2014. god. za turističke kompanije čije poslovanje zavisi od funkcionisanja skijališta i omogućavanje izmirenja obaveza u ratama;
2. Reprogram duga po osnovu računa za utrošenu električnu energiju za mjesec januar i februar 2014. godine kompanijama čije poslovanje zavisi od funkcionisanja skijališta do 1.7.2014. i omogućavanje izmirenja obaveza u ratama.
3. Podrška manifestacijama koje će biti organizovane tokom februara i marta od strane Ministarstva održivog razvoja i turizma, NTOCG i lokalnih turističkih organizacija, u saradnji sa ski centrima;
4. Intenzivno promovisanje ponude ski centara postavljanjem bilborda u crnogorskim primorskim opštinama i opštinama Dubrovnik, Skadar i Trebinje;
5. Intenzivna on line kampanja za promociju ponude zimskih centara tokom druge polovine januara, februara i marta;
6. Subвенicije za organizovanje besplatnog prevoza u februaru i martu.
7. Organizovanje škola u prirodi u sjevernim opštinama;
8. Organizaciju radionica, seminara, savjetovanja, u organizaciji državnih organa i organizacija iz sistema državne uprave planirati u sjevernim opštinama;
9. Popularizacija bejbi liftova u opštinama Mojkovac i Bijelo Polje i puno stavljanje u fukciju ovih liftova od strane opština Mojkovac i Bijelo Polje.
10. Formiranje koordinacionih timova u opštinama Žabljak, Nikšić i Kolašin, kojima će koordinirati predsjednici opština, a u čijem sastavu će biti predstavnici Ministarstva održivog razvoja i turizma, NTOCG, nacionalnih parkova, ski centara, lokalnih turističkih organizacija, predstavnici hotelijera, privatnog smještaja, restorana, koji će pratiti odvijanje zimske sezone i predlagati mjere u pravcu prevazilaženja eventualnih problema;

Predlog aktivnosti za duži rok:

1. Podrška unapređenju turističke ponude u saradnji sa IRF (klizališta, suvi bob, topovi za vještački snijeg, staza za nordijsko skijanje, noćnog skijanja...i sl) – kreditne linije sa subvencioniranom kamatnom stopom ili eventualno drugi model podrške;
2. Definisanje podsticajnih mjera namijenjenih preduzećima / subjektima na sjeveru za finansiranje vanpansionskih sadržaja (malih bazena, sauna, spa centara i drugih ponuda).
3. Definisanje podsticajnih mjera za agencije i preduzeća za organizovanje tematskih skupova i manifestacija u funkciji razvoja turizma na sjeveru Crne Gore;
4. Uvođenje stoprocentnog povraćaja akciza za nabavku mineralnih ulja (dizel gorivo) za korišćenje mehanizacije koja služi za uređenje i održavanje ski staza i parkinga na skijalištima, kao što je uređeno za poljoprivredu i šumsku mehanizaciju;
5. Uvođenje stope PDV od 7% na sve usluge u ugostiteljstvu u sjevernim opštinama;
6. Priprema posebnog programa za stimulisanje zapošljavanja na sjeveru Crne Gore sa posebnim akcentom na ski centre;
7. Obogaćivanje ponude nacionalnih parkova tokom zimske sezone izgradnjom uređenjem tematskih avanturističkih parkova i osmisle druge sadržaje koji će poboljšati ponudu;
8. Analiza mogućnosti promjene rasporeda školskih odmora kako bi se skijaška sezona poklapala sa zimskim raspustom;
9. Uvođenje obaveznih škola skijanja u martu mjesecu za npr. VI – IX razred osnovnih škola;
10. Obuke skijanja u organizacija državnih organa i organizacijama iz sistema državne uprave organizovati u Crnoj Gori (VSCG, Fakultet za fizičku kulturu i sl.);

Predlog zaključaka:

1. Zadužuje su Ministarstvo finansija i Poreska uprava da odobre odlaganje plaćanja poreza do 1. 09. 2014. god. za turističke kompanije čije poslovanje zavisi od funkcionisanja skijališta i omoguće izmirenje obaveza u ratama;
2. Preporučuje se AD "Elektroprivreda Crne Gore" da izvrši reprogram duga po osnovu računa za utrošenu električnu energiju za mjesec januar i februar 2014. godine kompanijama čije poslovanje zavisi od funkcionisanja skijališta do 1.7.2014. i omogući izmirenje obaveza u ratama.
3. Zadužuju se Ministarstvo održivog razvoja i turizma, Nacionalna turistička organizacija Crne Gore i Ministarstvo finansija (sredstva budžetske rezerve) da obezbijede sredstva u iznosu od po 20.000 € za formiranje zajedničkog fonda sredstava koji će biti korišten za podršku manifestacijama koje će biti organizovane tokom februara i marta, intenzivno promovisanje ponude ski centara postavljanjem bilborda u crnogorskim primorskim opštinama i opštinama Dubrovnik, Skadar i Trebinje, intenzivnu on line kampanju za promociju ponude zimskih centara tokom druge polovine januara, februara i marta i subвенicije za organizovanje besplatnog prevoza u februaru i martu.
4. Zadužuje se Ministarstvo prosvjete da, u saradnji sa školama, razmotri mogućnost i preporuči da se škole u prirodi organizuju u sjevernim opštinama;
5. Zadužuju se institucije iz sistema državne uprave da organizaciju radionica, seminara, savjetovanja i sl. organizuju prioritarno u sjevernim opštinama;
6. Preporučuje se opštinama Mojkovac i Bijelo Polje da preduzmu aktivnosti na stavljanju u fukciji bejbi ski liftova i njihovom intenzivnijem promovisanju.
7. Preporučuje se opštinama Žabljak, Nikšić i Kolašin, formiranje koordinacionih timova kojima će koordinirati predsjednici opština, a u čijem sastavu će biti predstavnici Ministarstva održivog razvoja i turizma, NTOCG, nacionalnih parkova, ski centara, lokalnih turističkih organizacija, predstavnici hotelijera, privatnog smještaja, restorana, koji će pratiti odvijanje

zimske sezone i predlagati mjere u pravcu prevazilaženja eventualnih problema;

8. Zadužuje se Investiciono razvojni fond da, u saradnji sa Ministarstvom finansija i Ministarstvom održivog razvoja i turizma definiše kreditne linje za unapređenje turističke ponude (klizališta, suvi bob, topovi za vještački snijeg, staza za nordijsko skijanje, noćnog skijanja...i sl), uz subvencioniranje kamatne stope iz sredstava budžetske rezerve ili osmisli eventualno drugi model podrške;
9. Zadužuje se Ministarstvo finansija i Ministarstvo održivog razvoja i turizma da pripreme Program podsticajnih mjera za preduzeća / subjekte na sjeveru za finansiranje vanpansionskih sadržaja (malih bazena, sauna, spa centara i drugih ponuda) i dostave Vladi na razmatranje i usvajanje.
10. Zadužuje se Ministarstvo održivog razvoja i turizma da pripremi Program podsticajnih mjera za organizovanje tematskih skupova i manifestacija u funkciji razvoja turizma, kojim se posebno stimuliše organizovanje ovih događaja na sjeveru Crne Gore;
11. Zadužuje se Ministarstvo finansija da, u saradnji sa Ministarstvom održivog razvoja i turizma, razmotri uvođenje stoprocentnog povraćaja akciza za nabavku mineralnih ulja (dizel gorivo) za korišćenje mehanizacije koja služi za uređenje i održavanje ski staza i parkinga na skijalištima, kao što je uređeno za poljoprivredu i šumsku mehanizaciju;
12. Zadužuje se Ministarstvo finansija da, u saradnji sa Ministarstvom održivog razvoja i turizma, razmotri uvođenje stope PDV od 7% na sve usluge u ugostiteljstvu u sjevernim opštinama;
13. Zadužuje se Zavod za zapošljavanje Crne Gore da, u saradnji sa Ministarstvom održivog razvoja i turizma, pripremi poseban program za stimulisanje zapošljavanja na sjeveru Crne Gore sa posebnim akcentom na ski centre;
14. Zadužuju se JP Nacionalni parkovi Crne Gore da realizuju projekte u pravcu obogaćivanja ponude tokom zimske sezone izgradnjom uređenjem tematskih avanturističkih parkova i drugih sadržaja koji će poboljšati ponudu;

15. Zadužuje se Ministarstvo prosvjete da razmotri mogućnost promjene rasporeda školskih odmora kako bi se skijaška sezona poklapala sa zimskim raspustom;
16. Zadužuje se Ministarstvo prosvjete da razmotri mogućnost uvođenja obaveznih škola skijanja u martu mjesecu za npr. VI – IX razred osnovnih škola;
17. Zadužuju se institucije iz sistema državne uprave da obuke skijanja u njihovoj organizaciji organizuju u Crnoj Gori;